

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.REDACCIÓ, {Manacor: Amador, 3.
Palma, sucursal: Ge-
neral Barceló, 1.
ADMINISTRACIÓ, {Manacor: Ferrer, 5.
Palma, sucursal:
Gral. Barceló, 1.

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol,
Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Al-
cover, Plassa del Palau, 2.A Palma: Llibreria d'En Guasp,
Morey, 6.—Taller d'encuaderna-
cions d'En Francesc Ferrer,
Sta. Eulària, 25.—Llibreria Er-
nest Frau, Brossa.—Llibreria
d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

¡Escoltau!

En Revenjoli no parla aquesta setmana, perquè no es setmana de donar besucy a n-ets anticlericals, sino de celebrar i meditar devotament ets altíssims Misteris de la Passió i Mort del Bon Jesús, Deu i Senyor nostre. Per axò dexam per la setmana qui vé, si Deu ho vol i som vius, es donar es recapte acostumat a n-aquells paperots grans marxandos s'in-Justicia, *El Ideal*, s'*Obrer Balear* i s'*animalot prudent*.

Sempre es cristians de cor han consagrada aqueixa *Setmana Santa* a celebrar, contemplar i meditar a les totes i ab tots es sentits i potències aquells sobirans, aquells sublimes, aquells inefables Misteris de sa Redenció de tota s'Humanitat, que'l Bon Jesús, Fill de Deu viu, Verb de Deu fet carn y Segona Persona de la Santíssima Trinitat, va obrar patint sobre tota ponderació i morint, clavats de peus i mans a l'abre sant de la Creu. Si, mos toca massa d'aprop sa Passió i Mort del Bon Jesús per haver-moshi de dedicar només a mitjes o de rempellada durant aqueys dies senyalats per l'Església per commemorar s'adorabilíssim misteri de sa nostra i va Redenció. Si, per tots noltros va patir morir el Bon Jesús, per que noltros visquéssem vida eterna. Penetremmosne bé d'aqueixa gran veritat, i aprofitemmosne fentmos nostros ab sa nostra cooperació i bones obres es Mérits infinits de sa Passió i Mort del Bon Jesús.

LA AURORA desitja a tots ets seus lectors unes Festes de Pasco santes i alegres; i que Deu no mos dex morir que no mos haja perdonats! Amèn.

LA AURORA com-e bona manacorina i devota del Sant Cristo de Manacor fins a n-es molls d'ets ossos, consagra avuy ses seues columnes a sa Passió i Mort del Bon Jesús.

Via Crucis

(camí de la creu)

¡Oh bon Jesús, permeteu
Qu'ab vos fassa un pecador
Passes de pena y d'amor,
Per la via de la Creu...
De mos pecats, que sabeu,
M'en penet ab viu dolor.

ESTACIÓ I.

Sumis a devant Pilat
Está Jesús, l'innocència,
Sentint l'horrible sentència
A mort de creu condemnat.
¡Per Barrabás llibertat,
Y a Jesús mort afrontosa...!
Sentència tan espantosa
Dins cada culpa's conté.
¡Y Jesús... encare té
Per mi clemència amorosa!

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ II.

A la creu qu'está apromtada
S'acosta ja'l Redemptor,
Y l'abrassa, ple d'amor,
Com a sa prenda estimada.
Demunt l'espátla llagada
La hi posa cruel botxi;
Y ell ab sos ulls diu aquí:
«Animes qu'el cel voleu,
Abrassau le vostra creu,
Y seguiu darrera mi.»

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ III.

Ja'l nou Isaac camina
Carregat p'el sacrifici
Y ab gran dolor y desfici
Cap a la terra s'inclina.
Jesús, majestat divina,
Cau aquí en terra engrunat...
¡Ay! la nostra iniquitat
Declara aquesta cayguda:
Donem a Jesús ajuda,
Axecantnos del pecat.

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ IV.

¡Oh carrer de l'amargura!
La Mare'l Fill ha trobat
Horriblement tresmudat
En espantosa figura.
¡Ay! aquí la Verge pura,
Per més patir, no se mor;
Y de Jesús en el cor
Penetra'l dol de sa Mare;
Sos ulls se parlen... ¿y ara
Mos ulls no esclaten en plor?

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ V.

Aquells escribes, tement
Que muyra'l Just p'el camí,
Desitjant durlo a la fi
De tota afronta y torment,
Lloguen un homo avinent
(¡Maligna compassió!)
Y'l bon Cirineu Simó
Ajuda a portar la creu...
Daume, Jesús, si voleu,
Part en vostra passió!

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ VI.

D'entre la turba cruel,
Surt matrona compassiva,
Veu tota sanch y saliva
La cara mirall del cel;
Del cap se lleva'l seu vel
Y axuga la Faç sagrada,
Quedant al vel estampada
L'imatge del Redemptor...
¿Y deix jo, per vil temor,
L'honra de Deu eclipsada?

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ VII.

Estès en terra y retut,
Devall la creu tan sobrada,
Aqui segona vegada
El Rey del cel es caygut.
Sanguinaria multitut
El puny per ferlo axecar.
«Fills meus qui tornau pecar
(Nos diu Jesús ab veu muda)
¡Ay! de tanta recayguda,
Ja no puch, no'm puch alsar!»

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ VIII.

Piadoses dones aquí
Movien plant llastimós
Y diu Jesús bondadós
«No ploreu sobre de mi:
Mes sobre vosaltres si,
Y sobre'ls fills que criau...»
¡Jesús, qu'a tots avisau
Per fer la nostra ventura,

Ab llágrimes d'amargura
La nostra vida rentau!

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ IX.

Del tot la forsa perduda.
Aquell qu'aguanta los cels,
Atropellat pe'ls cruels,
Cau en tercera cayguda.
Insults y cops son l'ajuda
Que rep aquí'l Bon Jesús...
¡Ay mon Deu! ja veig confús
Com vos ma culpa heu portada;
Dolsa càrrega m'heu dada,
Y en cara jo la refús!

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ X.

Jesús aquí es despullat
De sa túnica sagrada,
Qu'a la carn viva aferrada,
Li arranquen del cós llegat.
¡Blanch anyell sacrificat,
Que mut sufriu tal dolor,
Per vos me despull, Senyor,
Del mal hábit que s'eferra,
D'amor als bens de la terra
Y fins del meu propi amor.

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ XI.

Jesús s'estén a la creu,
Dona'ls peus y mans sagrades
Qu'enclaven a martellades,
Son cós desjuntant arreu.
Y sa Mare tot ho veu,
Y ho sent son cor delicat!...
¡Oh Deu meu crucificat,
A mi, qu'he fet tal horror,
Enclavaume per amor
A la vostra voluntat!

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ XII.

Jesús, escarnit encara,
Pregant per sos matadors,
Penjat entre malfactors,
Oprès pe'l dol de sa Mare,
Dexat de son Etern Pare,
Fel y vinagre bevent,
Consuma'l nou Testameot
Y entrega son esperit...
¡Ah muyra aquí'l redimit
¡De pena y amor ardent!

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ XIII.

Obert el pit generós,
Mort en creu Jesús estava;
Mes ja aquell cós demanava
El bon Joseph animós,
Y ab Nicodemus piadós
Desenclaven el cós sant,
Y el depositen plorant
En els brassos de Maria...
¡Llagues qu'ab culpes jo obría,
Ara vos bes, adorant!

Pare nostro, Ave, Gloria.

ESTACIÓ XIV.

D'aromes embalsamat,
Cobert ab llensol blanquíssim,
Ja'l cós del Màrtir puríssim
Dins el sepulcre han posat.
Sepulcre nou, may tacat,
Obert en la roca dura...
Dolsa Mare d'amargura,
Preneu mon cor per sagrari
Y ab mirra, llosa y sudari,
Dauhi a Jesús sepultura.

Pare nostro, Ave, Gloria.

OFERIMENT

Els passos humils ab qu'are
Els de Jesús he seguits,
Ab mèrits seus infinits,
Vos oferesch, Etern Pare.

Endressau per ells, Senyor,
La nostra mortal carrera;
Duys prest a Vos el qui espera
Dins el foch abrasador.

Obriu camins de victoria
Dins els pobles a la Creu
¡Oh Pare! en Jesús rebeu
Eterna, infinita Gloria.

*Pare nostro, Ave, Gloria.*MIQUEL COSTA I LLOBERA, *Pre.*

Els culpables

No trop cap motiu per condemnarlo, diu Pilat, després de sentir les acusacions contra Jesús.— Tal fons la sentència franca, imparcial, espontànea que pronunciá la justícia humana ab forma breu i categòrica. Semblant veredicta d'inculpabilitat seria estat bastant a qualsevol perseguit com un criminal per obtenir la llibertat. A Jesús no li bastá. El populatje, els Doctors y Mestres de la Lley no se conformaren ab tan justa sentència. S'alsaren, i ab crits més desafortats l'acusaren de sedició i malfactor i li posaren mil altres calumnies. Pilat no's convencé, pero se retjirá; va tenir por de sostenir ab firmesa i energia de jutge imparcial i just l'innocència de Jesús. Volia que Jesús meteix respongués i posás ab evidència la falsedat dels testimonis qu'axecaven contra Ell. Més Jesús callá. El populatje ençes de rabia demaná p'el Just la crucifixió. ¡Quins apuros per Pilat! Bé'n feu de provatures per veure si l'alliberaria de sentència tan injusta. Cada pas que dona es rebutjat ab més forsa p'els jueus, i de cada provatura surt Jesús més ferit i humiliat. A la fi, fent mil protestes de que no vol tenir part en la sentència, cedeix a les malvades exigències del poble inimic de Jesús, i firma el decret de mort... Aquell crim va esser la mort del poble que'l va cometre. Quarant'anys després els soldats del emperador Tito passaven la ciutat de Jerusalem a foc i a sanc. El Calvari estava tot sembrat de creus i enclavats de dos en dos a cada creu morien els jueus que no pogueren escapar de les mans dels romans. Els fills d'Anás foren assassinats i els cans se menjaren els seus cadàvers.— Caifás va perdre el seu càrrec. Hérodes morí obscur i miserable. Pilat p'el seu procedir injust, fons représ i desterrat, morint ple de remordiments... Així el veredicta de culpabilitat caygué inexorable demunt el poble criminal, demunt les autoritats injustes, que se dexaren dur de les llengos calumniadores, i la Justícia humana imposá el càstic... mentres Jesús, triomfador de la mort, donava nova vida a n-el mon.

Tampoc les Potestats de la terra han pogut trobar motiu per condemnar l'Obra de Jesús. El veredicta d'inculpabilitat a favor seu que s'alsa per

tot arreu, tampoc ha bastat per de-
xarla lliure dins les nacions. El popu-
latge cruel, les turbes de sabis sensa
fe alborotades i a crits atronadors de-
manen sempre la crucifixió. Les Po-
testats, si volen contentar els qui la
calumnien fan provatures; més aquets
les rebutjen, i axequen noves calú-
mies, i criden més fort, i demanen la
dissolució de les institucions. A cada
pas, que donen els Poders de la ter-
ra, l'Església ne surt més ferida i hu-
miliada. Quant l'onada impia triomfa
i se decreta la mort... ¡ah! l'Obra de
Jesús no mor... Qui moren son aquells
demunt els quals cau inexorable el
veredict de culpabilitat que la justí-
cia de Deu cuyda bé de fer executar
prest o tart, i que la mà del homo im-
parcial escriu a n-el gran llibre de
l'història. Allà queden perpetuats els
noms dels culpables.

M. ROTGER.

La Casa Santa

Solemne, entre flors y cera
Furna d'or del Sagrament...
—L'ànima's vessa, sencera,
dins un alt reculliment.—

L'ànima adora, y oblida
les amors d'un mon mesqui
per Jesús, qu'es Pa de vida
y estima fins a la fi.

L'ànima's vessa, sencera,
qu'es Jesús qui parla al cor...
Les flors perfumen. La cera
batega ab dorsors de plor.

MARIA ANTONIA SALVÀ.

Semana Santa

El silencio de las campanas produ-
ce la impresión de que en el aire que
respiramos, falta alguno de sus com-
ponentes esenciales para la vida, y el
corazón se pliega como bajo un nu-
blado amenazador.

Asistimos á la tragedia humana,
puesto que la victima que se ofrece
en expiación de nuestras culpas, se
llama, siendo Dios, *Hijo del Hombre*.

Estamos en la Semana del *Varón
de Dolor*, de la *Madre de Dolor*: dos
pasiones que suben por la calle de la
Amargura, para juntarse i detenerse
en el Calvario: el Hijo pendiente en la
Cruz; la Madre al pié de la Cruz. Los
intelectuales de Israel han converti-
do las palmas y los ramos de olivo en
corona de espinas; pero sobre sus ca-
bezas y las de sus hijos ha caído la
sangre del Justo y vagan sin patria y
sin templo.

El Señor Dios de los Ejércitos está
vivo y su ojo fijo en nosotros. La *tie-
rra prometida* á su pueblo, santifica-
da por la palabra, por los pasos, por
la sangre del Cristo, al alcance de la
rapaz Europa, está en poder de infie-
les. Allí descansan los huesos de los
cruzados, de los apestados de Bona-
parte; los beduinos acampan en las
orillas del Jordán, en las ruinas de
Jericó; los turcos guardan el *Santo
Sepulcro*. Dios ha encargado la custo-
dia del *Sepulcro* á los bárbaros para
que le defiendan de los impíos.

El silencio de las campanas predis-
pone á escuchar atentos, osperando la
voz poderosa de algún profeta que
anuncie nuevas cautividades, nuevas
dispersiones.

Al expirar Nuestro Señor Jesucris-
to, se conmovieron los cielos, se cu-
brió el sol y tembló la tierra, con el
espanto que produce en el hombre
sentir que le falta el suelo que pisa; y
todos se alejaron de allí con la cabeza
baja, dándose golpes de pecho. La
Madre quedó al pié de la Cruz.

El Salvador bajó á los infiernos á
sacar las almas de los patriarcas, de
los santos que estaban esperando al
Mesías. Con él acudirían á adorar, á
abrazar, á besar la Cruz de la redem-
ción. Entre tanto, los pontifices, los
sacerdotes, los principes de Israel se
ocupaban en sobornar á los soldados
de la guardia del Santo Sepulcro para
que dijese una mentira.

La raza latina ha sido la sucesora
de Judá en la misión de conservar la
fe en el verdadero Dios. Cada vez
que Judá prevaricaba, caían sobre la
ciudad santa de Jerusalén los ejérci-
tos de los Caldeos, de los Asirios, de
los Medos, hasta que un soldado ro-
mano incendió el Templo.

En esta semana de dolor me pare-
ce que desde cada *Monumento* en que
guardamos la Hostia Sacrosanta sale
una voz que dice—*No lloréis por mí;
llorad por vosotros y por vuestros hi-
jos*.

ANTONIO FRATES.

El Crucificat

A n-es paissos catòlics es costum
posar a ses entrades des pobles creus
de pedra ab el Bon Jesús enclavat com
una severa advertència a tots es que
passen p'es camí, de que's camí
d'aquesta vida es un camí de penes,
un camí que no'l porem passar sense
dur sa creu demunt ses nostres espat-
les; aquell que la du ab paciència i
resignació arribará a bon terme, derre-
ra Nostro Senyor Jesucrist.

Contra aquest ideal de vida cristiana
s'axeca s'anticristianisme o es paga-
nisme modern, qui no vol sentir parlar
de penes, ni de dolors, ni de creus, ni
de paciència, ni de resignació, com si
en realitat sa vida no imposás sempre,
continuament, aquest problema des
dolor.

Ets inimics de la Creu no volen
sentir parlar més que de plers sensuals
més o menys grossers; i, si una certa
delicadesa en salva qualqu'un de tirar-
se dins es fanc de sa sensualitat, al
menys desprecien lo que anomenen
virtuts passives, i no conceben com
ideal de s'homo més que sa forsa per
vèncer en lo que anomenen *llyuya pe'
s'existència*. S'èxit, sa victòria en
aquesta llyuya, encara que sia a costa
de sa derrota de tots ets altres, es
s'ideal anticristià modern.

Ben mirat, aquesta glorificació de
s'homo que venç i s'imposa demunt ets
altres fentlos esclaus des seu poder, de
sa seua riquesa o des seu geni i fins i
tot de sa seua forsa bruta, aquest
ideal de *super-homo niest-schiá* qui no
regoneix traves morals de cap classe,
no es més qu'una conseqüència lògica
de sa concepció materialista de sa vida
humana i de ses doctrines evolutives
d'En Darwin, aplicades a s'història de
s'humanitat. Si sa llyuya pe' s'existèn-
cia, llyuya d'individus i llyuya de
classes socials, en sa llyuya fonamental
de s'humanitat, es evident que s'ideal
es s'homo que ab sa seua forsa venç i
subjecta ets altres a n'es seu capritxo.

¡Gent trebayadora, gent humil, gent
pobre! Vet-aquí s'evangeli que vos

proposa es socialisme materialista,
s'anticristianisme modern. Si sou es
menos forts, es menos rics, es menos
sabís, aconortauvos en so sufrir es jou
des que poren més que voltros. A n-es
que es dèbil, més li valdria no esser
nat. Ernest Haeckel ho diu ben clar
dins es seu llibre «Ses meravelles de
sa vida»: a n-es nins que neixen fluxos,
los heurien de matar, perque no son
aptes pe' s'existència; i lo mateix
ensenya n'Eribert Spencer. I no poren
menos d'admetrehu tots es socialistes
i evolucionistes materialistes. S'evan-
geli anticristià modern es s'evangeli
des forts, des venturosos, des dèspotes,
des tirans. A n'aquest evangeli no's
troba, no, aquell *¡veh divitibus! ¡ay
des rics i des poderosos!* ¡No s'hi
troba, no, aquell *¡Benaventurats es
pobres, ets humils, es pacífics, es qui
sufreixen pe' sa justícia!* No s'hi
troba, no, res semblant a sa paràbola
de «Llatze i des mal ric»; no hi ha res
p'es pobres, no hi ha res p'es dèbils.
¡Oh pobres, voltros que ab so Socialis-
me acceptau sa concepció materialista
de sa vida, dexau tota esperança o
tornau a s'escola de la Creu, a
s'Evangeli de Crist, sa «bona nova» des
pobres i d'ets humils!

Per que no cregueu que yo m'invent
doctrines que pareixen sòmits de
cervells trebucats, lletgiu ara lo qu'un
professor de filosofia de Berna, Stein,
diu dins un llibre titulat «Es sentit de
sa vida» «Der Sinn des Daseins», pág.
19): «Es símbol de la Creu va dominar
durant quinze sigles es pensament de
sa rassa blanca. Es sacrifici voluntari,
s'espació, es pecat original, sa con-
damnació eterna, sa figura des Crucifi-
cat foren altres tantes imàges que
feren concebre es dolor com-e forma
sa més elevada des mèrit humá. Per
això es natural que s'arribás a deificar
es dolor. Es sacrifici voluntari de sa
vida, que Jesús va fer per redimir tota
s'humanitat, era es més sublim ideal
humá. D'aquí un gran desitx de sufrir
martiri i de santificarse. Sufrir ab
paciència i humilitat ses penuries
d'aquesta vida i compatir es que
sufríen, era tengut com sa més alta de
ses virtuts. Sa Creu ho domina tot...»

De tot això, el mon modern no'n vol
sebre res, i aqueix professor creu haver
trobat un altre ideal millor; per axò
diu: «No sa glorificació des dolor sino
d'es poder i sa forsa mos ha fets
progressar. Sa ciència, i principalment
sa ciència de sa naturalesa, es sa que
mos ha lliberats de sa sugestió des
dolor, de sa glorificació de sa mort, de
sa sublimació des martiri. Es nostro
ideal ya no es avuy esser sants, sino
héroes; no penitents, sino guerrers
forts (Napoleon, Moltke), diplomàtics
astuts (Bismark); no ascetes desprecia-
dors de ses coses mundanes, sino
marins esperts, viatjants atrevits,
empresaris arriscats, inventors i des-
cubridors genials, polítics de gran
volada, artistes, poetes.... Noltros ya
no veneram es sants de sa paciència,
de sa dolsura, de s'humilitat, com e-hu
feyen a s'Edat mitja; noltros adoram
tant sols s'èxit, sa victòria d'ets homos
creadors.»

Prezindint de que jamay es cristia-
nisme ha despreciats ets héroes, ni es
guerrers, ni es diplomàtics, ni es
polítics, ni es viatjants atrevits, ni es
inventors genials, ni es artistes, ni es
poetes... (prova d'això, s'humanitat
cristiana ha honrats sempre aqueys
genís, sempre que no hajen faltat a sa
moral i a sa justícia). Quin sentit dona
aquest professor anticristià a sa vida
de tants i tants que no tenen qualid ats

d'héroes, ni poren esser guerrers, ni
empresaris, ni diplomàtics, ni poetes,
ni artistes, sino que no tenen més re-
mey que menjar es pa dur des trebay
honrat?

Quant un parla des sentit de sa vida,
s'ha de referir a sa vida possible de
tots; idò no's pot prezindir des dolor,
de sa paciència, de sa resignació,
mentres siga un fet que sa gran
majoria de s'humanitat sufreix po-
bresa, malalties, desgràcies, contra-
temps, misèries i sobre tot la mort.

¿Es que ets inimics des cristianisme
creuen qu'es pobres, es malalts, es
desgraciats ya no poren tenir sentit en
sa seua vida? ¡Ah! mentres no hajen
borrades de sa realitat ses paraules de
Christ: «sempre hi haurá pobres entre
voltros», i porien afegir, sempre hi
haurá malalts, dèbils, pecadors, in-
justs... no se porá senyalar un sentit de
sa vida, que no don solució a n-es pro-
blema des dolor.

Será de veure una visita d'aquest
senyor professor a un hospital: «No
tengueu paciència», diria a n-es
malalts, «rebel·lauvos contra es dolor;
i si no vos poreu curar prest, matau-
vos, perque sa vostra vida ya no té
sentit, ya no té objecte. ¡Sufrir! ¡pe-
nar! ¡Això es indigne!» Així parlaria si
fos un homo conseqüent ab ses seues
doctrines; pero, si dins es seu cor e-hi
hagués encara qualche llevor de
cristianisme, cercaria per aquells
desgraciats qualche consol; i, veyent
qu'ets uys des que sufreixen se fixen
en el Bon Jesús enclavat, no podria
menys de comprendre se fonda sabidu-
ria des cristianisme, que posa el
Crucificat com-e símbol de sa vida
numana. ¿Que es el mon, més qu'un
hospital? Y ¿qui es més héroe que's
qui sap sufrir ab paciència i resigna-
ció? ¿qui es més héroe que es qui sap
vencerse a sí mateix i vèncer ses seues
passions? ¿qui es més héroe que es qui
sap sacrificarse i fins morir p'ets altres?
¿qui ha produit més héroes que es
cristianisme? No fou heroicidat sa de
St. Vicens de Paul quant, per lliberar
un condemnat a «galeres» (remar a
una barca), se va posar a n-es seu
lloc? Quin heroisme pot negú imaginar
que l'Església no l'haja consagrat
demunt es seus altars? Y s'heroisme
cristià ha florit en tots ets estats i en
totes ses professions i en totes ses clas-
ses socials. Sa Creu de la qual flueix
com un riu sa sang preciosa de Christ,
es s'obre prodigiós, s'obre noble entre
tots ets abres que de ses seues branques
penjen es fruyts madurs de sa redenció,
es més alts exemples d'heroisme.

Mentres que sa terra sia una vall de
llàgrimes, i ets únics camins de sa vida
i de s'heroisme benèfic sien es dolor i
es sacrifici, la Creu será s'únic símbol
de sa vida humana, sa clau de tots es
problemes socials, es consol de tots es
qui sufreixen, que son tots ets homos.

PETITOV

El Sant Cristo de Manacor

¡Quin llegat tan ric i quina recordansa
tant digna d'esser agraida mos dexá sa
nostra àvia benvolguda! Tenia tal atrac-
tiu que, quant es seus nêts érem petitons
qu'anavem bruxats ab ella, a tota hora
li corriem darrera pe'ses xicotines que
mos feya i pe'ses coses-bones que mos
donava, sempre qu'haviem feta bonda; i
ella, aprofitantse des respecte i estimació
i encant que li teniem, ajudava ab tot
esment i bona cura a sa nostra mareta,
sempre carregada de feynes, a donarnos
una bona criansa, a educar sa nostra in-
tel·ligència i es nostro cor.

Feta aquella venerable dona tot una

diligent mestra de costura, mos mostrava *ses oracions*; i, per no cansar-nos, e-hi mesclava entretengudes contarelles, plenes de sana doctrina i bons exemples. Per dir derrer ella es *Credo* reclamava tota la nostra quietut i atenció, per que l'apren-guessen aviat i bé; l'oferia a n-el *Sant-Cristo* de Manacor ab sa súplica de que mos amparés. Mos prenia ab sos seus brassos; i, alsantnos un per un, mos feya besar, ab tota reverència, s'imatje d'aquella santa figura, aficada derrerera sa porta. Repetia tot ses dies que la Providència havia enviat a Manacor aquell Jesús a la Creu, per que millor recordássem es manacorins sa seua mort i patiments, pe'sa nostra redenció; i no se cansava de comanarnos una devoció coral a n-es nostre Salvador, perque no solament le hi devíem, sino també perque, ab so seu gran poder i bondat infinita, mos ajudaria a recórrer aquesta vall de llágrimes tot dret cap al cel; i beneint ses nostres obres, tot mos aniria bé.

Mos contava aquella santa dona, com-e cosa que ja li contaven a ella es seus veys, com era al-otella, qu'ets habitants de ses illes Canaries no's volien convertir a sa Fe, fins que gent d'Italia i de Castella que hi enviá l' Rey de Portugal, los feren veure qu' ánaven errats.

Devers l'any 1260, navegava per ses nostres aygos una nau, que sostida de l'orient, se dirigia cap a dites illes; i duya entre altres coses una preciosa figura del Sant Cristo, una *Mare de Deu de la Neu* i una magnífica campana, i tot per una església d'aquelles illes que hi feyen.

Se mogué a la mar una forta tempestat, i aquells pobres tripulants, perdut es timó de sa barca, i ab ell tot'esperansa de salvació; prometeren dexar aquelles venerandes figures a n-es primer port aont lograssen desembarcar. Entregats a la bona de Deu aquells atribulats mariners conseguiren arribar a n-es port de Manacor; pero, enterats de que Manacor era un llogaret de poca importància, creyent cumplir millor es vot que tenien fet, determinaren de dur aquella cosa a la Ciutat. Plens de fe i sant desitx, prengueren aquella nova bordada, pero prest un segón temporal les obligá a tornar arrera, i compregueren aquella bona gent qu'era a Manacor que volia romandre el *Sant-Cristo*, i per axó el dexaren ab la *Mare de Deu de la Neu* i sa campana a sa petita església d'aquesta vila.

Se diu que sa majestuosa figura del *Sant-Cristo* la posaren primer a l'altar major, i que, havent baratat varies vegades de capella per motiu d'obres, l'any 1650 fou traslladada a sa qu' actualment ocupa, decorada p'es pinzell magistral des nostre celebrat paísá. En Miquel Pont.

Sa multitud de devots de totes condicions que visiten aquesta capella, ses oracions que hi resen, sa cera que hi crema, ses misses que hi celebren, ses fetes que hi fan; lo matex que ses corones-percintes, túniques, vestes, presentayes, pintures, inscripcions i mil altres objectes duyt allá per promeses fetes i ateses, son un testimoni irrefutable de que's manacorins creym ab el *Sant-Cristo*, ab ell esperam i l'estimam i l veneram una cosa fora mida.

Com-e mostra d'aquexa devoció es Consellers de la vila determinaren, durant es matx de 1558, que tots ets anys fos festa solemne sa diada de la Santa Creu, i qu'un àngel, ab una creu en sa mà, ocupás sa cucuya des campanar per que de per tot a qualsevol hora tothom la pogués veure i adorar.

Sa devoció a n-el *Sant-Cristo* ha caracterisats sempre 's manacorins; del *Sant-Cristo* cregueren sempre 's nostros pares rebre tots es beneficis ab que los favoria sa má de Deu, a n-el *Sant-Cristo* atribuien i tribuim es fet de que no hi haja haguda cap pesta dins Manacor fa molts de sigles. Aquells mariners d'orient trobaven petit Manacor per haverhi de dexar sa preciosa figura del *Sant-Cristo* Ja's cuydá aquex divinal Senyor de fer créixer aquella mica de de poble que llavó era, fins a ferlo es poble més gran de Mallorca en treure la Ciutat.

Preguem fervorosament a Deu nostro Senyor que no permeta que s'impiedat may esvaesqui ni mancabi sa devoció des manacorins a n-el *Sant-Cristo*, sino que's mantengui sempre ben viva, ardent i acorada.

Hem seguit sempre i seguirem, sí Deu ho volsa santa costum que's nostros pares mos dexáren, d'oferir a n-el *Sant-Cristo es Credo* qu'ells mos varen mostrar quant érem petits, i mos ha dit prou bé. Sa devoció a n-el *Sant-Cristo* dona coratge i bon dret per tirar endavant per dins sa mala petja d'aquesta vida, mostra d'usar bé de sa bona sort, dona conhort i agombol en mitx de sus desgrácies i sos-cayres, umpl de pau es cor i mos fa he-reus de sa vida del cel. Beneida mil vegades sa santa, sa dolça, sa íntima, sa coral devoció a n-el *Sant-Cristo de Manacor*.

J. A.

Sobre la tradició

de la arribada

del Sant Cristo de Manacor

Un día, un d'aquells dies qu'en el tras-curs de mes de sis sigles no s'han pogut borrar de la memoria del nostre poble i que, com flor de primavera, se conserva encara fresc en les pàgines de l' historia patria, arribava a les nostres costes una nau que no's sap bé, d'ont venia ni aont anava; se diu que navegava cap a Ponent.

Duya a bordo tres obres d'art, de gros tamany, dedicades a n'es culte: un *Sant Cristo*, una *Mare-de-Deu-de-la-Neu* y una campana.

Combatuda per un fort temporal, estava a punt de 'ser víctima del més horrorós naufrax. El vent bufava cada volta amb més forsa, les ones de la mar par que vol-guessen enfonsarla per a sempre dins l'abisme.

El patró y els mariners, en vista del gran perill en que 's trobaven, dirigiren a n' el Cel una pregaria y del seu cor brollá espontàniament aquesta promesa:

—*Senyor, si mos salvam, dexarem en el primer port que trobem, aquestes tres obres d' art com a recort de gratitut y per fomentar el culte de Jesús y de Maria.....*

El temporal s' allunya, la mar se calma, y aquella pobre barca entra tranquilament dins el primer port que troba, dins el *Port de Manacor*.

Un día, de bell matí, de l' any 1260 el Rector y les demés autoritats, acompanyats dels vesins del nostre poble, se n' anaven a n'el Port amb Creu alsada per rebre les figures venerandes del *Sant Cristo* y la *Mare-de-Deu* y además una campana, N' *Aloy*, que de llevonses ensá crida els feels desde 'l campanar de la Parroquia!

Aquesta es la tradició que conta amb fe y senzillesa el nostre poble, tramesa d' una generació a s'altra y consignada a colque manuscrit relativament antic qu' hem pogut veure y a una tela del camarí de la Santa Figura.

¿Quin valor té? Essent imposible respondre a les exigencies de la Crítica amb documents de l'època, ja que entre els més antics del arxiu parroquial o del de la *Casa de la Vila* no n'hi ha cap, que sapiguem, que se remunti fins a n'el sigle XIII, hem cregut del cas acudir a l'Arqueologia y a l'Historia per comprovar al manco la verosimilitut d' aquesta antiga y poética tradició; encara que les imatges sagrades no son precisa-

ment dignes de veneració perque pertenesquin a tal ó cual época, ni perque sien obra de tal ó tal altre artista, sino per lo que representen.

Diu en López Ferreiro, parlant de la Creu y el Sant Cristo en la secció iconogràfica de la sena *Arqueologia Sagrada*, que moltes imatges de Jesús crucificat que se veneren a diferents pobles y ciutats d' Espanya procedexen del Orient, essentvengudes en temps de les Creuades, qualcuna tal vegada abans amb motiu de les relacions que d'els pelegrinatges va tenir la nostra terra amb les regions del Orient. D'entre les que tenen fama de més antigues, fa menció del Sant Cristo de la ciutat de Balaguer, cap de partit de la província de Lleyda, del de Saragossa y el de Tudela, ciutat navarra. Precisament l'any 1260, fetxa que senyala la tradició a l'arribada del *Sant Cristo* a n' el Port de Manacor correspón a l' entremix de les dues derrereres creuades que va moure i dirigí Sant Lluís, Rey de Fransa l'any 1248 y 1270 respectivament. Y, durant aquest entremix ¡quantas de naus travessarian la Mar Mediterrania duguent objectes piadosos de Palestina! ¡Quantes barques d'Espanya, de Fransa y de totes les altres nacions feyen escala en aquells temps en aquesta illa de Mallorca, que, segons asseguren En Dameto y En Mut en la seua Historia (III, 547), en els sigles anteriors a n'el descubrimt d' América era un centre de comers, tan estès y fomentat per les creuades! Les barques de ciutats llunyanes, diu Cesar Gantú (VI, 115), fent reflexions sobre el resultat d'aquelles expedicions glorioses, duguent homs d' armes y devots pelegrins a Terra Santa, tornaven carregades de teles y de tota altra clase de objectes.

Además la figura del *Sant Cristo de Manacor* té les notes característiques de les imatges de aquella época.—La Iglesia res ha volgut manar respecte de la bellesa artística, condicions y forma en que s' ha de representar el Salvador clavat a la Creu, dexant an els artistes en llibertat per donar a la figura la forma que los semblás més convenient per traduir l' idea relligiosa que se proposaven revelar amb la seua obra. Axó explica les alteracions que dins l'estética cristiana sufri en diferents períodes històrics l'espressió material del Sacrifici del Calvari.

Ja desde antes del sigle X molts de *Sants-Cristos* estaven vestits ab túnica llarga o vesta talar ¡enyida per la cinta amb una faja o cordó y duyen en el cap corona real, fent referencia tal volta a n-el *regnavit a ligno Deus* del Salm XCV. Aquests exemplars s'anomenaven *Magestats*. Pero en els sigles posteriors fins a n'el XIV aquesta túnica va anar reduintse y simplificantse. La que duyen les imatges del XII era com la túnica tradicional que's conserva en el camarí de la capella de Manacor, havia d'arribar desde la cintura fins a n'els jonoys y solia esser blanca y mostretjada; mentres tant la corona real era substituïda per la d'espines, per recordar millor la que dugué el Fill de Deu quant estava a l'abre sant. Devés els sigles XIII y XIV l'imatge de Jesús sol estar clavada amb tres claus y no amb quatre, com en altres épocas anteriors y posteriors; presenta la llaga en el costat dret; la seua cara d'hermosa barba inclinada a la metexa part y els llars cabeps de Nazarén que venen a estendre-se demunt les espatles. En els dos

metexos sitgles, el Salvador sembla penjat a la Creu amb los brassos un tant fluxos y els jonoys un poc vinclats, pero a l'entretant bax de l'influencia del art gótic la figura de Jesús se mostra estirada y esllanguida, amb los brassos en àngul casi recte, iniciant més tart l'escola clàssica del Renaxement un estudi més acabat del natural, pero a vegades amb depressió del sentiment relligiós.

Totes aquestas particularitats qu'hem anomenades, tretes de les obres d'Arqueologia Sagrada de Viollet-le-Duc, Didrón y Gudiol, totes aquestes circumstancies que caracterisen els *Sant-Cristos* dels sigles XIII y XIV, se reunexen en el de Manacor y per lo tant son arguments que reforsen la tradició de que aquesta veneranda figura, que, com hem dit, degué venir per mar de les regions del Orient, pertenez a l'època de les derrereres creuades o al manco a la immediata posterior.

ANTONI TRUYOLS I PONT, PRE.

Amor a Deu

(Imitació del castellà)

No me mou, oh mon Deu! per estimarvos, el cel de que m'heu feta prometensa, ni de l'infern les penes infinites m'aturarien de pecar a rompre. Sou vos que me moveu. Me mou el veure un Deu clavat en creu, de tots escarni; me mou lo vostro còs fet una llaga, brollant amor; me mou de tal manera, que sense cel y tot, vos amaria, y sens infern; vos serviria també que si tot quant esper, no esperás ara, eus amaria igual y més encara.

B. FERRÀ

Maria Magdalena

«Per cosa certa vos dic que aont se-vulla sia predicat aquest Evangeli en tot lo mon, se dirá també en memoria d'ella lo que aquesta dona ha fet.»

La bona olor del nard precios de Magdalena no tan sols ompli la casa de Simó sino qu'embauma encar'are profusament tota l'humanitat. Aonse-vulla sia arribada l'unció conquistadora del Evangeli, hi es arribada també l'essencia d'aquell nard, que quant Jesús estava reclinat en taula, doná la suavidad del olor.

La sala del festi estava plena de tristor y de pressentiments. Inesperadament comparex Maria Magdalena portant en ses mans un vas d'alabastre. Dins el vas d'alabastre hi havia una concentració olorososíssima; milnars de floretes de nard hi havían destilada gota a gota, amb un martiri llarg y pacient, la seua fragancia. Trecentos denaris no haurien bastat per comprarla. Doncs bé: Maria Magdalena magnánimament romp l'alabastre, y com si fos estat aygua, aboca l'licor preciosíssim demunt els peus de Jesús.

Jesús metex revela el misteri que s'amagava devall aquesta acció inspirada per l'amor més generós: anava a comensar la passió. la y má de Magdalena l'aparellava y l'embalsamava per la sepultura.

A un estrem y al altre de la vida mortal de Jesucrist hi es aquest pressentiment de mort y de sepultura. Dels tres presents dels Magos, un d'ells era senyal de mort. Aquest era la mirra, perfum funeral que tan abundantament serví en l'enterrament del Salvador. A l'acabament de la seua vida mortal, del alabastre romput s'en exhala olor de passió.

L'espléndida profusió de Maria Magdalena suscita en boca d'alguns un remoretx de murmuracions aont parlava la prudencia en nom de la mesquina avaricia. ¿Per que no l'han venut a n-aquest nard, per repartir lo que n'hagueren donat, a n-els po-

bres? Jesús justifica Maria Magdalena, l'amor de la qual era tan tendre y tan ardent, y consola per endevant aquelles animes piadoses a les quals l'amor les havia d'inspirar magnànimes llargueses.

Reculliguem aquestes divines ensenyances. Honrem Jesús en sa persona y en sos pobres. Anem en seguici de Maria Magdalena tan feul y tan assídua a n-el Calvari y a n-el sepulcre. Preparemvos a embalsamar nostre Salvador, reunint la mirra amargosa, qui es símbol de penitència, amb l'inguent preciós de Magdalena, qui expressa l'amor qui tot ho dona, l'amor qui compatex... y esperem la Resurrecció.

LL. RIBER, PRE.

Visca Manacor p'el Sant-Cristo

La divina Providència, sempre cuidada del bé de la humanitat, ha tingut bon esment d'enriquir los pobles ab sants objectes aont puguem dirigir les nostres mirades, tant en temps de prosperitat, agraintlos los beneficis rebuts, com en temps de adversitats, demanantlos conformansa en las disposicions divines. Encara que estem segurs que tot bé dependex de Deu nostre Senyor, però sabem que'l mos proporciona per medi de sants intercessors; y axí es que a uns punts los ha enriquit ab imatges miraculoses de la Immaculada sempre Verge Maria, Mare de Deu, com es a Lluch, a Pollensa a Sant Salvador de Felanitx, a Gracia y a tants d'altres punts; com també mos favorex ab imatges de Nostro Senyor Jesucrist molt venerandes, com es el *Sant-Cristo de Santa Eularia* de Palma, el de la *Preciosa Sanch* del Hospital General de Ciutat, el *Sant-Cristo* de Solier, el *del Noguer* y tants d'altres. Agraiguem tan senyalats beneficis. Però entre tots es pobles d'aquesta dorada Illa, el qui al paréixer hes estat més beneficiat demostrantli la seua bondat infinita Deu Nostro Senyor, es el venturós poble de Manacor ab lo tant preciós present de la figura veneranda del *Sant-Cristo de Manacor*.

¡Quina sort més grossa va esser qu'una barca el mos dexás, desembarcant a n-es Port, fa una partida de sigles!

Aquesta sagrada imatge de Cristo crucificat desde aquell dia sempre es estat el conhort i agombol p'els desconsolats, ja aqueixa sagrada imatge inspira confiança, el metex temps que inspira respecte, y dona consol. Bé hu pot dir Manacor y hu demostren les moltíssimes festes que li celebren com-e promeses que li han fetes los que se trobaven ab alguna tribulació, y les moltes presentayes que adornen el seu camaril. Més de sicents anys hi ha que tenim tan bon benefactor, que mos fa companyia, poguent assegurar que los que surten de Mallorca se'n duen la seva imatge, principalment si son manacorins, perque les serveca de escut en tots es perills de sa vida. Diguem idó: ¡Visca Manacor p'el Sant-Cristo! y ¡Visca el Sant-Cristo per Manacor! ¡Manacorins, coratje! ¡Tenim el Sant-Cristo que mos guarda! Siemli agraits; demostrem ab sos nostros actes que'nostro lema es dur *es cor demunt sa má*, que vol dir llealtat, honradesa, y lo que no vols per tu, no hu vulgues per negú!

LLORENS CALDENTEY Y PERELLÓ

St. Pere nega Jesús

—No seré jo qui vos dexaré—deyen an el Bon Jesús l'apostol St. Pere—protestant de que 's pogué ni tan sols pensar qu'ell dexaria de seguir el seu Mestre diví p'el camí dolorós de la seua passió. Y el Bon Jesús ab veu dolensa y compassiva li digué: *Tu qu'axo dius, abans de que 'l gall cantí aquesta nit, ni haurás negat tres vegades*. Y la profecia del suprem Vident prou que 's complí al peu de la lletra, sngons diuen els Evangelistes.

D'aquell dia ensá l'escena s'es repe-

tida arreu y son molts el dexebles de Cristo qu'han imitada la covardia y feblesa de carácter del Princep dels Apostols. Per ont se vulla 's senten protestes solennes de catolicisme y d'amor a l'Esglesia y a la seua doctrina; però aquestes veus solen sonar només ben estil·lades en temps de pau; quant Cristo es perseguit y la seua cruel passió se renova totes ses parts, llavó callen sobtadament aquelles veus y la profecia de fe qu'abans es feya públicament, casi només se sent apagada y fosca dins la llar sens dexarla trascendir adefora.

Empeguets y ab el cap baix seguim d'enfora 'l Bon Jesús, qu'es insultat y arontat y escopit'els qui haurien d'esser els primers en manifestarli la seua amor; y sentim indiferents aquelles veus que eriden frenètiques ¡*crucificaulo!* ¡*crucificaulo!* ¡*devantulo de la vidasocial y fins y tot de la vida de familia, perque es un malfactor!*

Y sens esglays ni aborronaments hem sentida impassibles l'eco d'aquella flastomia horrible que pronunciá 'l poble deicida el dia de la mort de Cristo: *Caiga demunt noltros y demunt els nostros fills la sang d'Ell!*

Ja es cosa de mostrar cara per Cristo y de defensar la seua causa; lluny de ferho axí el neguen molts únicament, de la por que tenen de les conseqüències que 'l confessar Cristo los pot dur, i d'exasperar i miserables que Cristo casi totsol torn heure 'l calze amarc de la seua Passió. ¿deym cristians? Siguem ho, no just de boca, sino d'obra; siguem conseqüents. Si imitam St. Pere en sa negació de Cristo, imitemlo en sa confessió des metex Jesús i sobre tot en sa penitència que va fer St. Pere i en ses moltes de llágrimes que derramá per, amor d'aquella horrible negació, de la qual se venjá confessant Cristo ab tanta valentia per tota terra, de cap a cap de mon!

J. FONT ARBOS.

Abril 1911.

Redenció

Veus d'entusiasme entonen p'és carrers de Jerusalem alegres cántics que umplen de dulçura el cor. Aquell *Hosanna!* es un himne de alabansa que surt d'és cor de tot un poble, per honrar Jesús de Nazaret, y aquell despreci que manifestava sa resposta que va donar Nathanael a Felip de Bethsaida: «¿Pot venir res de bo de Nazaret? s'és convertit ab expressió d'amor envers del fill de la Verge de Judá ¡Es que despreciar Jesús es imposible!

Sa doctrina que, com a dolça mel, surt de sa seua boca les encativa 's cor; sa vista d'és fets portentosos y d'és miracles que obra, les convens de que Jesús es un sar estrordinari; sa simpatia d'és seu caracter, sa dulçura de va seua paraula y, més que tot, sa caritat y amor que manifesta en tots seus actes son llassos dolçissims que unexen es poble ab Jesús; per axó es poble el seguex; per axó li entona cántics de alabansa.

Aquests cántics d'armonia celestial, aquestes manifestacions de simpatia fan despertar sa serpentina verinosa de s'enveja, y va a depositar son fruyt de mals sentiments adins es cor d'és fariseus, y valguentse de mil calúmnies; fan esforços per sembrar dias es cor d'aquella gent s'odi a Jesús.

S'odi a Jesús va prenguent cós. Un estol de gent ab armes, seguint es més gros des traydors, es dexeble renegat Judes, se diregeix cap a Getzemaní per prendre Cristo Jesús.

Ab un óscul de fals amor que troba dolça correspondència, entrega Judes el Salvador en mans de aquella mala gent. Aquell *anyell de Deu*, sens tenir una paraula de protesta ni fer gens de resistència, se deixa prendre, comensant axí sa seua carrera dolorosa.

Mentres es Tribunals de Jerusalem dictaven sa sentència més horriblement injusta, es populatje, enganat i seduit, cridava ¡*Crucifige!* contra Aquell a n-e qui

pocs dies abans cantava entusiasmat: *Hosanna filio David!*

Dalt una muntanya, lloc aont es romnas solien a-n aquell temps ajusticiar els esclaus que havien delinquit, se veuen tres creus; a ses dues d'és costats están enclayats dos criminals y a sa del mitx un jove de cara divina, tot ensangrentat, ple de cops blaus, es cabeys descompots es llabis secs y amoratats, senya d'una proxima agonía. En mitx de aquells dolors tan vius té en cara paraules d'ardent amor pe's humanitat y de perdó per sos inímic, paraules que troben per correspondència s'insult, sa blesfemia y s'odi mes refinat.

Entre aquella turba desenfreada hi ha unánima pura que suspira un cor ple de amor que sent com si fossen propis es patiments del Bon Jesús, una mare amorosa que ab una fortaleza may vista acompanya Jesús en sos seus dolors, y ab mirades compasives, par que li vulga donar consol. Aquesta dona forta, aquesta dona sublim es Maria.

Tres hores passen aquexes dues víctimes dalt el Gólgota agontant es calze amarc des martiri, fins qu'una d'aquelles víctimes, Jesús, comanant es seu esperit en mans del Pare Celestial, espira.

Sa redenció de s'home s'és consumada sa justicia de Deu queda satisfeta, s'humanitat té per Mare la Reyna de cels i terra, la metexa Mare de Deu; té per guia Aquell qu'és *llum, camí, veritat i vida*.

JUAN FERRER, PRE.

Dijous Sant

Per les voltes del temple gegantines, per finestrals y arcades plens d'encant, passan ecos secrets de veus divines que pel silenci diuen: «Dia Sant!»

Les llanties y candeles, qu'una a una escampan dins les ombres sa claror, davant l'Hostia més blanca que la lluna tremolen consumintse de tristor.

Y entren estols de gent tota endolada que se postra davant del Monument y de los cors s'axeca la volada de l'oració, que munta al firmament.

L'encens queda surant per les altures, y l'oratje que passa pels portals suspèn son alenar... Les escultures par qu'acalin les testes ideals.

Una canturia trista, acompassada, qu'apar l'augusta veu del Sagrament, per dins les naus se fon, com la tonada qu'en la nit per la vall se va perdent.

—«Per assaciar llur fam queya la mayna, quaranta anys pel desert dantlos camí; y ells tregueren l'espasa de la vayna y blesfemant s'alçaren contra Mí.»

«Del poble s'estengué la dolentia, y la culpa dels pares va portar: fou sa gloria fenás que dura un dia, y ara sos ulls s'axugan de plorar.»

«La desventura cruxirá los ossos del poble renegat que'm defugi; y dins les propies dents se farán troços les llengües que parlaren contra Mí.»

«—¡Senyor! de l'ira teva la grandesa merescuda tenim; t'hauem ofés... Nos consumeix y avincla la tristesa, més per salvarnos ¡ay! no podem res.»

«¡Senyor! gira tos ulls, mira tes obres, mira aquells per qui Tu vares morir; y si envias el sol per rics y pobres, pietat del poble teu, pietat de mí!»

«Pacient com lo pastor que'ls anyells mena mos fills per tes dresseres menaré y com eura entre runes a balquena á l'ombra de tos temples crexeré.»—

Tal parla del Senyor la veu augusta, tal del poble la veu va contestant; y par que'ls ecos en la calma adusta per les naus repetexen: «Dia Sant!»

Ja per davant les portes del santuari passa en tropell el poble pecador, com aquell d'Israel qu'en el Calvari s'empenya per veure'l Redemptor.

Ja desfila la llarga acompanyada de banderes, de llums y penitens, enfosquant los carrers, acompassada, remorosa com l'aygua dels torrents.

—Ja del Màrtir onetjan les banderes, de la Creu el misteri resplandeix, guanya el dolor les celestials esferes, lo que David cantá ja se compleix.—

Ja s'estría entre boyres la figura, ja a tots los cors arriba sa dolçor, y passa com onada d'amargura, alçant per tot arreu fonda maror.

Y com engronsa el vent un camp d'espigues, axí mou Ell el poble compatit, perque Ell té més perfum que les garrigues y brolla aygua d'amor son cor ferit.

—Doblega, arbre elevat, ton alt brancatge, fet blan ¡oh dur llenyam pera'l Senyor! Claus ferrenys qu'heu estat son herevatge, espines de son cap, dauil dolçor;—

Y aquella multitud agenollada alça braços y mans cap a son Deu... Y apar qu'Ell, ab dolçissima mirada, responga: «Te perdón ¡oh poble meu!»

† EMILIA SUREDA

El Sant-Cristo i es manacorins

Es qui son manacorins de rel, duen dins es moll d'ets ossos sa devoció del *Sant-Cristo*. Ses nostres mares de petitoys ja mos oferiren davant aquella veneranda figura del Redentor; mos hi encenen, i mos hi menen a besarli 's peus tot d'una que comensam a caminar. Crexem ab aquella devoció; i quant anam a servir el Rey o per altres motius dexam Manacor i molts no mos aturam fins a América, aont-se-vuya anem, com més mos allunyam, més e-hi pensam ab so nostro *Sant-Cristo*. El *Sant-Cristo* mos acaba d'omplir es cor a's mitx de ses nostres alegries i gaubanses, mos agombola a's mitx de ses nostres desgrácies, i acudim a Ell en veuremos estrets de bon de veres. En prendre estat, llavó si que mos hi posam de cor bax de sa seua protecció. ¿Quin matrimoni de manacorins de rel no 's celebra dins sa *Capella del San-Cristo*? ¿quín sacerdot de aquest poble, en prendre Missa, no va a dirne una de ses primeres a n-aquell altar?

En totes ses nostres necessitats prenim redós a n-es peus del *Sant-Cristo*; i, com més veys mos feym, més. I a s'hora de la mort, es sacerdot que mos ajuda a bé morir, del *Sant-Cristo* mos parla, ab el *Sant-Cristo* mos aconhorta i mos dona coratje; i lo derrer que fan es de sa familia, es posarmos, com últim consol, un imatge del *Sant Cristo* demunt es llit, per que ab ell entrem a l'eternitat. ¡Amèn que hi poguem entrar tots i reynar ab Ell a n-el cel por los sigles de lossigles!

ANDREU ALCOVER

Advertencia

A pesar d'haver estret molt, no mos hi han cabuts ets articles que teniem a punt del M. I. Sr. D. Antoni M.ª Alcover, Mn. Pere Domenge i Mn. Francesc Fortésa sobre la Mort i Passió. Les estorjam per l'any qui vé, si Deu ho vol i som vius,